



R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

6. Super illud, præterea in Ecclesis, &c. vbi, præcipitur, ut mobilia relictæ
pro Missis perpetuis, quamprimum investiantur in bonis immobilibus
fructiferis.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

quodque superest, mihi retinere. Ita Diana *part. 2. tr. 14. respl. 11.* At si fuit ex liberalitate, circa meam personam, quia sum illius amicus, vel quia sum pauper, &c. utique possem. Ita Aloys. Ricc. *in decis. p. 3. decis. 219. num. 3.* Ratio est, quia in priori casu stipendium fuit pro Missa, quod stipendium integrum debet dari ex Sacra Congregatione, in posteriore, non fuit pro Missa, sed pro alio titulo.

14. Tertia. Si Sacerdos, cui ego committo Missam celebrandam, sit expressè contentus modica parte, etiam infra infimum stipendium, meliorem parte mihi relicta in rigore possum modicam illam partem ei dare. Ita Aloys. Ricc. *ibid. fine.* Ratio est, quia sicuti potest mihi talis Sacerdos gratificari, dicendo pro mea commissæ Missæ sine ullo stipendio, neque id prohibui, unquam Congregatio, quia id est mera liberalitas Sacerdotis: ita & potest mihi gratificari, condonando partem, quæ est adhuc partialis liberalitas.

Dixi (in rigore) nam sunt duo omnino scopuli timendi. Alter: ne Sacerdos ille metu, vel alio simili affectu ducatur ad id: quasi timeat, ne inveniat in posterum elemosynas pro Missis, nisi nunc condonet partem, jam enim tunc non esset ex liberalitate. Alter: ne tali modo in periculum incidas sordidæ negotiationis.

15. Denique quod hæcenus diximus, tum de prohibitione, tum de ejus exceptionibus, puto probabile esse, extendi etiam ad Parochos, seu ad Collectores Missarum, qui plura stipendia congregant, & deinde inter Sacerdotes stipendiarios distribuunt. Ratio est, quia quamvis hi non suscipiant onus dicendi Missas, unde videantur ex Suariorum de Sacrament. *disp. 86. sect. 3.* Hæc vero occasione: saltem pro labore colligendi & distribuendi posse sibi aliquid retinere, nihilominus quia adhuc hæc elemosyna datur pro Missis, debet, secundum hoc Decretum, integrè dari Missam celebranti, nisi addit, ut dictum est, aliqua ex dictis tribus exceptionibus.

Sed certè, quia Decretum hoc solum dirigitur ad Sacerdotes, ibi: *Prohibet Sacerdoti, ne parte elemosynæ retenta, &c.* non audeo condemnare ejusmodi Collectores, & Sacristas (etiamsi sint Sacerdotes, sed non ut talibus assignetur elemosyna, hoc est, ut ipsi Missas celebrent, sed ut celebrandas eas curent) si moderatam pro labore mercedem ex datis pro Missa suscipiant. Ratio est, quia cum prohibitio sit odiosa, est restringenda ad solum expressè prohibitos, prohibiti autem sunt solum Sacerdotes, quibus elemosyna datur pro Missis, quæ ab ipsis sint celebrandæ. Ceteri ergo servant id, ad quod obligantur iure naturæ.

Ad idem reducitur, si quis, cum sit procurator, ut centum v. g. Missas celebrentur, quæ Missæ in hac Urbe solent dici exempli gratia, pro ducentis Iuliis; si quis, inquam, per industriam suam mittat, seu eat ad aliam Urbem, ubi intra expostulatum tempus dicantur pro centum Iuliis: puto enim non esse improbabile posse talem procuratorem retinere sibi alios centum. Ratio est, quia sumi potest paritas à servo, qui per extraordinariam (nam ad ordinariam à servo, qui per extraordinarium ex ipso famulatu) per suum laborem emit res minoris, quam valeant communiter in foro: potest enim retinere, quod superest, utpote fructum suæ industriæ: pari ergo modo in casu nostro.

Illud tamen perditigenter in nostro casu notandum est, id non posse fieri, quando ex circumstantiis animadvertetur tantam elemosynam non voluisse solum ipsum Missarum numerum, sed voluisse benefacere loci Sacerdotibus, vel honorare Ecclesiam, vel quid simile, ut ex se patet.

§. VI. Super illud §. 1. num. 11. Præterea in Ecclesiis, &c.

Vbi præcipitur, ut Mobilia relicta pro Missis quamprimum investiantur in bonis immobilibus suis Eliseris.

Leet hoc Decretum primo aspectu videtur non indigere, involvit tamen difficultatem.

An decretum hoc loquatur de nondum acceptis.

1. Dubitabis enim primò. An si cui Ecclesiæ quatur aliquod mobile, pro onere Missæ perpetuæ nondum Ecclesia acceptavit, obligentur Ecclesiæ res talem investituram, seu applicationem exquirere. Respondeo, non obligari, quia si nondum acceptavit, cum suum non sit de illo disponere potest. Illud autem ex regulis universalibus supponit, qui causam dat irrationabilem, ne acceptum, ne damnum, quod facit, peccare, & ad restitutionem neri.

Quodnam mobile investendum sit.

2. Dubitabis secundò, de quonam mobili investituram? Respondet, de omni, qualis est pecunia, aurum, suppellex, &c. quæ relicta sunt pro onere tuo Missarum. Ita Barbo. *de appellat. verborum, l. na, n. 5.*

3. Quod si Testator magnam summam pecuniæ Missis relinquat, nec explicet, an intendat talem pro perpetuis, an pro temporaneis, id est, similiter tempore dicendis. Puto intelligi regulariter de perpetuis, atque adeo prædictam summam debet curare in annuos redditus, nisi pro Annuitate huius Decreti. Ita Bonac. *de contract. disp. 13. quæ p. 7. n. 6. §. ex quo sequitur.* Ratio est, quia committitur non solet legari magna summa, nisi pro Annuitate perpetuis. Dico (communiter) nam si legatum fuerit à Principe, aut valde divite, cum hi solent magnam pecuniæ vim legare pro celebrandis multis Missis, pro his erit tunc pecunia distributa semper habendo præ oculis Testatoris mentes, quæ circumstantiis, verbis Testamenti, similibus est diligenter investiganda.

Quandam urget onus celebrandi Missas in hoc casu.

4. Dubitabis tertio, quandam incipiat obligari celebrandi, statim ne post depositum pecuniæ, an post acceptationem Ecclesiæ, an post factam investituram. Respondeo post investituram. Sic March. *de rebus p. 2. cap. 15. n. 28. §. Quærit Quinto.* Ratio est, quia incipit stipendium, ergo tunc & onus. Quod si propter culpam alicuius, res differtur, is delinquit, & restituere erit obnoxius.

In quonam bono Immobili debet ejusmodi mobile investiri.

5. Dubitabis quarto. Et cujus conditionis esse debet bonum Immobile, & huic Decreto, per investituram in illud, satisfiat? Potest nimirum talis pecunia impendari. Primum in emendo aliquo prædio, domo, horto, parvo, molendino, vinea, vel simili.

Secundò, in emendo aliquo censu, seu annuo redditu perpetuo.

Tertio in extinguendo proprium censum, quo gravatur talis Ecclesia, quæ onus perpetuum Missarum suscepit.

Quarto, in solvendo residuum pretij alicuius prædicti, quod eadem Ecclesia, non dato toto pretio, forte emendo.

Quinto, in redimendo aliquod prædictum, quod

eodem Ecclesia forte vendiderat, pacto inito cum ementibus, ut obligarentur, reddito ab Ecclesia pretio retrovendere.

Sexto, in imponendo censum super bona propria Ecclesia.

Septimo in fabricanda parte Conventus.

6. Hac fule persequi pertinet ad iurisperitos pro nostro tamen instituto spectante forum conscientia, Dico, in aliquibus ex primis quinque modis eorum, in omnibus iisdem quinque probabile saltem esse, quod possit Ratio universalis est, quia ex verbis, & intentione Decreti nihil aliud requiritur, nisi ut pecunia illa, seu bonum mobile, fiat immobile, id est perpetuum, & fructiferum, ut sic sustineri valeat onus perpetue Missæ. At si pecunia implicetur aliquo ex his prædictis quinque modis, id sufficienter habetur. Ergo, &c.

In sexto, & septimo modo non posse, mox patebit, nam discurre breviter per singulos.

7. Quoad primum, non videtur esse difficultas, immo id maxime intenditur, ut nimium possideatur ab Ecclesia bonum immobile, qualia supponimus esse ea, quæ ibi numeravimus, saltem quoad intentum Sacre Congregationis, unde annui fructus percipi soleant.

8. Quoad secundum. Ius census, seu jus anni redditus perpetui immobile bonum est, & fructiferum: Ita Barboza de Apell. verborum v. immobilis, n. 1. est enim perpetuum, & fructus redditus, quibus sufficienter, ut in humanis, & non minus, quam in alio immobili fundo, provideatur perpetuitati Missarum.

9. Quoad tertium, dum extinguatur census, quem Ecclesia super sua bona aliis debet, quasi acquirit illum redditum annuum perpetuum pro se, quo acquisito sufficere jam potest onus Missæ. Cavendum tamen est, ne Ecclesia etiam post extinctum censum, vel sit insufficientis, vel pendenter timeatur fore negligens ad novum onus, quod suscipit.

Non sic, si quis investit dictam pecuniam super bona immobilia suæmet Ecclesiæ exemptæ à simili censu, quia tunc nihil de novo acquirit ipsa Ecclesia, unde fructus habet, ad onus Missæ sustinendum, nam propterea non possit sic dictam pecuniam investiri puto cum Lezzana ex Bordonio v. Missa n. 37.

10. Quoad quartum, dum solvitur residuum illud pretij pro prædio perinde est, ac si pars prædij nondum emptæ, nunc ematur: jam ergo satis pecunia in immobili bono implicatur.

11. Quoad quintum, quod est magis controversum, inde probatur, quia quemadmodum in prædictis quatuor casibus, ita in hoc quinto, satis pecunia investitur in re immobili, hoc est, in illo prædio, quod de novo reddit ad Ecclesiam, quodque jam fructus reddit, quo pacto satis impletur mens Sacre Congregationis. Quare non videtur Marchinus de ord. tract. 3. p. 2. c. 15. n. 28. §. quæro ergo primo, consequenter loqui, dum concedit per prædictos quatuor modos, satisfieri menti Congregationis, non vero per hunc quintum.

Dices cum eodem Marchino: Potest occurrere, ut anteriores creditores, quorum hypotheca non remansit extincta per venditionem subsecutam, sed rem venditam associavit, semper agere valeant contra prædium retroemptum, & illud evincere atque adeo possent amitti legatum.

Confirmatur, quia Sacra Rota apud Farin. T. 2. decis. 164. propter hoc fundamentum in simili quadam questione reiecit hunc quintum.

12. Respondeo, advertendo prius quod in omnibus investitis, semper præ oculis haberi debet immobile, in quo pecunia applicatur, non debere esse ita aliis hypothecis, seu obligationibus affectum, ut sit periculum, quod ab aliquo evincatur cum damno legati. Quis enim legitime implicabit pecuniam in emendo prædio, in quod uxor, v. g. habet jus suarum dotium, vel quid simile? certe hoc esset pecuniam perdere non impli-

Paris. II.

care. Hoc posito: Dico non esse mirum quod si in illo prædio retrovendito sint anteriores Creditores, non possit inibi investiri pecunia, quia insit periculum dictum, jam ergo, si non sint ejusmodi anteriores, poterit; atque adeo fiat nostra doctrina, quod ex vi retrovenditionis, possit. Ceterum, & in hoc quinto, & in aliis præcedentibus modis semper similia pericula à diligente negotiatione cavenda sunt.

13. Ad confirmationem Respondeo, Sacram Rotam ideo in illa decisione hunc quantum modum rejecisse, quia contra prædium retrovenditum timebatur, & fortasse aderant anteriores, non autem ex vi contractus retrovenditionis ut dictum est.

Quoad sextum dictum est obiter n. 9.

Quoad septimum dico non esse audiendum doctiss. Bordonum in Concil. Ref. 25. n. 34. docentem, dictam pecuniam posse implicari in fabricanda parte Conventus, vel in alia re simili non faciente actu fructus. Ratio est jam dicta, quia sic non implicaretur eo modo, quo requirit Sacra Congregatio, hoc est, ut possit ex ejus fructu onus Missarum sustineri.

14. Denique adverte non solum bona immobilia, in quæ dicta pecunia erit implicata, si contingat autoritate Pontificis alienari, debere eorum pretium in alia immobilia investiri toties, quoties; sed etiam si contingat alienari cum eadem facultate bonum immobile, v. g. Fundum, Molendinum, domum, &c. relicta à Testatoribus, ut cum eorum fructibus sustineantur onera perpetua Missarum. Ratio non solum ducitur ex eo, quod hæc sunt bona Ecclesiastica immobilia, atque adeo eorum pretium immobile reputatur, & consequenter id super aliquod bonum stabile venit investendum; sed etiam quia dum Sacra Congregatio ita disponit de immobilibus emptis pecunia addita illis Missis: multo magis id disponere videtur, (& quidem sub iisdem potius) de similibus immobilibus relictis pro dictis perpetuis Missis.

Quantum extendatur illud (quam primum investiendi).

15. Dubitabis quintò. Quantum sive hæres, sive quicumque alius ad quem pertinere contigerit expectare, sine scrupulo poterit, ad dictam pecuniam investiendam?

Respondeo, etiam si multum expectet, quando non invenitur modus utilis investiendi ad præscriptum Testatoris, non peccat: quia illud (quamprimum) intelligitur, Quamprimum prudenter, & utili negotiatione poterit.

At si expectetur ex mera negligentia, tunc erit culpa, quando infert grave damnum Testatori, cum is scilicet per executoris negligentiam fundatum Missarum suffragiis defraudatur. Non est tamen id metaphysicè expendendum sed moraliter, ut ea cura adhibeatur, eoque tempore fiat, quo similia gravia negotia fieri communiter solent; quod potius arbitrio prudentis, quam certa regula definiti valet.

Quantum extendatur illud, statim pecunia deponatur. Et quid significet illud, Adem Sacram.

Quod intra triduum fit, fieri statim, habemus in interl. fin. C. de errore Advoc. & l. fin. C. de Iudiciis, poterit ergo talis depositio fieri intra triduum: & merito, nam si maiorem celeritatem vellemus, nimis stricte leges, quæ debent esse humanæ fragilitati accommodatæ, interpretaremur.

Adis sacra nomine puto intelligi locum forte in tali Monasterio vel Ecclesia destinatum ad hæc similia deposita gravia conservanda: qui, si non sit, jam monet Sacra Congregatio, ut deponatur apud personam idoneam. Cum autem ea loquatur sub illa disunctione Vel, puto, etiam si adesset talis Ades sacra, te posse apud personam idoneam conservare, etiam si ejusmodi

P 3 persona

persona esset proprii Monasterij: dummodo sine fūco, & sal acia secunda iudicaretur pecunia, quod scilicet in alios usus non consumeretur. Ratio est, quia jam satis superque finis à lege intentus haberetur.

Quid intelligatur per illud (pro Missis perpetuis)

16. Dubitabis sextò. An pecunia relicta non pro Missis dicendis in perpetuum, sed in longum tempus, v. g. pro quadraginta, vel centum annis, ex vi huius Decreti sit modo dicto investienda?

Respondeo negativè cum Lezzana. v. *Missæ num. 39. Perpetuum*, l. *Iuris peritos ff. de excusat.* tunc significat propriè tempus non habens certum finem, esto aliquando tempus centum annorum, immo infra centum annos, dicatur etiam perpetuum. In legibus autem benignior semper interpretatio est faciendā, ut quanto minus possumus libertatem lædere concedamus. Possunt tamen ex alio capite attingi executores, vel legatarij ad investendum, ut scilicet talem pecuniam fructuose investiant, quo securius dictum onus à Successoribus pro suo tempore, impleatur.

§. VII. Super illud §. primi num. 12. Ad hæc Sacra Congregatio, &c.

Vbi

Præcipitur ne suscipiantur onera perpetua sine licentia.

1. **P** Ræcipit Sacra Congregatio secularibus Sacerdotibus sub Interdicto ingressus Ecclesiæ, & Religiosis sub privatione, & inhabilitate ad Officia, privatione vocis activæ, & passivæ, ipso facto, incurrendis, ne suscipiant onera perpetua Missarum, sine licentia in scriptis, & gratis concedenda ab Episcopo, seu Vicario Generali, vel Generali, seu Provinciali.

2. Et quia dubitatum fuit, an hæc prohibitio dirigatur non solum ad Rectores Ecclesiarum, sed etiam ad privatos Sacerdotes, si quando illis tale quid relinquatur Respondeo n. 44. etiam ad hos dirigi.

Notandum est autem illud onera perpetua, nam propterea rectè non nemo Verricell. tr. 8. q. 4. advertit, Capellaniam amovibilem non includi in hac prohibitionem.

Ad quosnam dirigatur prohibitio suscipiendi onera perpetua sine licentia?

3. Sed adhuc dubitabis primo quosnam comprehendat dicta clausula? Occurrit enim non raro, ut testator committat hæredibus, vel alteri cui libet, ut eligant Sacerdotem, qui celebret Missas ad intentionem ipsius Testatoris; quo Sacerdote mortuo, eligant alium, & sic in perpetuum; Dubitabis ergo, an dicti hæredes ut acceptent hoc onus eligendi Sacerdotem qui se obliget ad dicendas Missas, indigeant licentia Episcopi?

4. Respondeo non indigere. Ratio est quia in hoc casu, nec hæres, nec alter, (quantumvis Rector Ecclesiæ fortasse sit) suscipit onus Missarum, sed curam procurandi, ut alter sub annuo stipendio, veluti sub manuali elemosyna se obliget ad Missas, de qua cura præsens Decretum non loquitur.

An pœna hic lata requirant sententiam declaratoriam.

5. Dubitabis secundo. Cum pœna relatæ n. 1. incurrantur ipso facto, & absque declaratione, an adhuc necessaria sit sententia declaratoria criminis, hoc est sententia Iudicis legitime pronuntiantis transgressorem receperisse onus perpetuum sine licentia?

6. Respondeo. Communis doctrina est, quod aliqua pœna imposita ipso facto in legibus non indigeant ejusmodi sententia. Lege Thom. Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 30. Laym. de legib. tract. 4. cap. 1 §. n. 5. aliosque

ibi citatos. Tales sine dubio censentur ab omni pœna Excommunicationis, Suspensionis, Interdictionis, & gularitatis ipso facto lata: aliqua vero indigentur, & illi, in quibus etiam si dicatur, quod transgressus ipso facto, & absque alia declaratione incurrat, licet ex vi talis clausulæ non sit necessaria declaratoria pœna, hoc est, sententia, quæ pronuntiat talem transgressorem incidisse in tale crimen, ad quod ex pœna consequuntur: cur autem ita sit in his, & non in illis, Respondet Sanchez loc. cit. se non invenire rationem, sed solum, quia ita usu receptum est.

7. Inhabilitas autem ad beneficia, & inhabilitas ad officium ferendum ipso facto lata utrum sint ex declaratione declaratoria criminis, an non, est controversum? Probabile tamen censet Sanchez loc. cit. non gerere, ut videre facile est apud ipsum.

8. Ex his, in casu nostro, distinguendum omnino vel enim dubitatio præsens procedit de Sacra Congregatione, contra quos fulminatur pœna ingressus in Ecclesiam, & tunc dico, hanc non esse sententiam declaratoriam criminis, sed statim tales transgressores se tanquam interdictos abstinere debent ejusmodi ingressu. Ratio est, quia interdictum non dicitur, puniatur inter pœnas, quæ tali sententia imponitur pœna inhabilitatis ad officia, & privatio vocis activæ, & passivæ: & tunc Dico hanc sententiam satis probabili, indigere, ac propterea ante sententiam non obligari transgressorem Religiosum se tanquam inhabilem, & privatum gerere. Ratio est, quia inhabilitas ac officia, & privatio vocis activæ, & passivæ idem sunt cum inhabilitate ad Beneficia, & ad ingressum ferendum, vel perinde se habent, ac illa quæ (ut notamus ex probabili sententia) talem sententiam declaratoriam requirunt.

Quis possit absolvere in prædictis.

9. Dubitabis tertio. Quis possit absolvere hæc pœna si forte in illas aliquis incurrerit?

Respondeo; Si hæc pœna essent Summo Pontifici reservatæ, tunc si incurrerent propter delictum adulterio gravius, esse aliqua difficultas; tunc vero facilis est responsio, posse nimirum absolvi, vel ab Episcopo, vel à superiore Regulari respectu ad delictum. Sic Lezzan. t. 1. cap. 20. n. 34. & 35. Ratio est, quia cum non sint reservatæ, semper Ordinarij, & Prælati intelliguntur esse in suo iure valendi eas remittere, quando incurruntur ob crimina minus gravia, quam si adulterium, ex declaratione Alexandri III. cap. Ad si de adulterio: at certe adulterio minus grave est hoc de quo agimus.

An licentia hac valida sit sine scriptura.

10. Dubitabis tertio de validitate licentiæ, quæ requiritur, si forte habeatur, tantum ore tenus.

Respondeo adhuc tunc fore validam. Ratio est, quod illud, quod habetur in Decreto (cum licentia in scriptis concedenda) notat modum, non conditionem, & quæ adiectum actui perfectio: quoniam ergo tunc non videtur actus, ut vidimus supra l. 1. c. 4 §. n. 50. nec videtur hæc licentia, si scriptura deficiat. Quod autem scriptura non pateret, inde probatur: Quia ex Sanchez lib. 3. de mar. disp. 33. n. 2. forma expressa in mandato, quæ non pertinet ad essentiam actus non habet rationem conditionis sed modi actum non vitantis: At scriptura non pertinet ad substantiam licentiæ ut ex ea se patet ergo, &c.